

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 1-2/ СІЧЕНЬ 2023 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ

Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій весь,
І утішився.

В Вифлеємі народився:
Месія, Христос наш
І Пан наш, для всіх нас
Нам народився.

Діва Сина як породила,
Звізда ста, де Христа
Невіста Пречиста
Сина зродила.

Тріє царі, де ідете?
Ми ідем в Вифлеєм
Вінчуєм спокоем
І повернемся.

Іншим путем повернули,
Погану, безстидну,
Безбожну Іроду
Не повідали.

"Слава Богу!" заспіваймо,
Чесць Сину Божому
І Пану нашому
Поклін віддаймо.

Духовна пожива

Хрещення

Як ми визнаємо у наших українських колядках, у зимі ми чекаємо прихід у гості трьох великих празників: перший празник – Різдество Христове, другий празник – Святого Василя, а третій празник – Святе Водохреща. Третій Празник, з яким закінчуються різдвяно-новорічні свята називається і Богоявлення, тому що у 30 років під час хрещення від Івана Хрестителя Ісус являється людям на річці Йордан. Свята Трійця являється й Отець Небесний свідчить про Свого Сина: «Це є Син Мій Улюблений, в Якому Моє благовоління; Його слухайте!» (Мт.3,13)

Хрещення Іваном Хрестителем Ісуса Христа не є тим самим з християнським хрещенням, яке приймають сьогодні діточки і навіть старші люди. Іван Хреститель хрестив людей в річці Йордан і навчав тих, хто приймав хрещення змінити своє життя, повернутися до Бога. Це хрещення є лише символом того, що сталося після Зішестя Святого Духа, коли апостоли Христові хрестили людей не лише водою, але й Духом Святим.

Наша православна церква ще від свого

початку хрестила малі немовлята, а за ту дитину свідчать хресні батьки (куми), які беруть на себе відповідальність за зростання хрещеника у вірі Господні. Церква має на підставі науку Христа Спасителя, який нас навчає, що: «Істинно, істинно кажу

тобі, якщо хто не народиться від води і Духа, не може увійти до Царства Божого» (Ін. 3, 1-5). У православній вірі хрещення не є тільки ритуалом або символом, а є Святим Таїнством. Через це Таїнство новоохрещеному прощається первородний гріх, який ми успадкували від Адама та Єви. Людина, яка приймає цю велику Тайну, не є хрещена в річці, а в свяченій воді, на якій зійшов Дух Святий. Знаємо, що свячена вода не псується, а стає такою, якою вона була перед того як Адам та Єва сгрішили. В цьому різниця між православним хрещенням та хрещеннями, які відбуваються в інших церквах. Священник має обов'язок хрестити немовлята, батьки якого приносять до хрещення, три рази у хрестильниці: во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Три рази, тому що три Особи є у Святій Трійці й тому, що три дні Ісус лежав у гробі, а через хрещення новий християнин одягається у смерть і воскресіння Ісуса Христа.

Це лише кілька різниць між Хрещенням Іваном Хрестителем Ісуса Христа і нинішнім православним хрещенням, через яке приймаємо відпущення усіх гріхів і народжуємося у другий раз, від води та Духа Святого. Святий Апостол Павел навчає нас, що: «Ви, які в Христа хрестилися, у Христа зодягнулися!» (Гал.3, 27).

отець Іван ЮРЧА

Пісні і танці в Долині Рускови

Завдяки своєму свій надзвичайному природний пейзажу, особливостям історичної Мараморощини та долині ім'я з стародавніх часів, якої носить і до наших днів, село Русково розташоване у північній західній частині течії річки Рускова. Долина Рускова установлює туристичний виклик і тому, що з'єднує природні чарівні пейзажі там, де проживає велика частина етнічних українців.

У неділю 27 листопада, починаючи з 13 години у Рускові відбувся фестиваль Пісні і танці. На цьому фестивалі брали участь поважні гості, як: депутат у парламенті Румунії пан Микола Мирослав Петрецький, голова СУР філії повіту Марамуреш проф. Мирослав

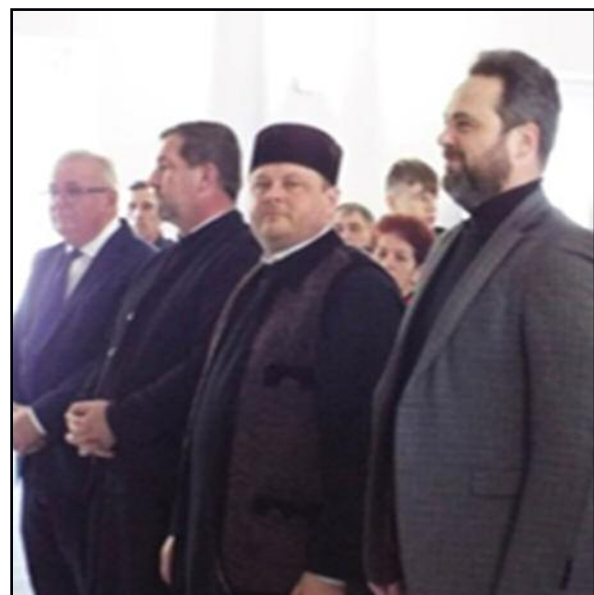
Петрецький та інші члени Союзу, рушани яких зустрічали з хлібом та сіллю.

У 13: 30 відбулося відкриття і перерізання стрічки у новому приміщенні СУР

с. Русково; після того почалася служба освячення нового приміщення, якого відслужив собор священників: отець парафії Рускова Іван Юрча, отець парафії Поляни, Вішован Адріан, ієромонах Гуріє з монастиря Святого Івана Хрестителя Рускова, разом з дияконами парафії Рускова.

Після освячення нового приміщення відбулася панахида жертву Голодомору. У 14 годині у культурному будинку Рускова відбулося відкриття артистичної програми «Пісні і танцю» з Рускови починаючи з виконання гімнів – румунського та українського.

Перший виступ цього фестивалю почався з вокальною групою дітей з Рускова, керованою пані Міхаєлою Мікулайчук.

Після цього виступила на сцені Негостинська вокальна група (Сучава), керівник Юліян Кідеша, хор «Зелена Ліщина» – Карансебеш, керівник, проф. Іван Лібер, «Голос полонини» – Поляни, керівник Михайло Мачока, вокальна група «Надія» – Кривий, керівник Рекало Адріана, хор парафії Бистрий, керівник пані Міхасла Бротней, група «Красняночка» – керівник Мочернак Юра, дитяча вокальна група з Реміт, керівник Пасенчук Василь, вокальна група Вишня Рона, керівник Лаурук Михайло. Завершила цей концерт вокальна група дітей з Рускова під керівництвом пані Крістини Мікулайчук (соло).

Мета цього фестивалю – це збереження української пісні і танцю для української культури і передавати надалі цінність культури молодому поколінню.

Микола ДУТКА

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Я твердо переконаний, що разом ми зможемо подолати цю кризу, і водночас сподіваюся, що Новий рік принесе мир і стабільність у наш регіон

Стрімкими кроками добігає кінця поточний рік, який був непростим для кожного з нас. У 2022 рік ми вступили з великими надіями та новими очікуваннями на тлі завершення пандемії Covid-19, яка суттєво вплинула на наше життя та звички.

Після майже двох років обмежень ми мали всі передумови для повернення до нормального життя, але вранці 24 лютого Європу сколихнув збройний конфлікт, після майже 80 років миру на старому континенті Росія розв'язала війну проти України.

Десятки тисяч біженців увійшли до Румунії в перші тижні війни, і ми всі разом, усе румунське суспільство, окрім термінової допомоги надали справжній урок людяності, співчуття та солідарності з українським народом.

Румуни відкрили свої домівки та свої серця і намагалися знайти найкращі рішення, щоб допомогти своїм сусідам, змушеним покинути домівки через російську агресію.

Тому в ці особливі моменти я хочу ще раз подякувати всім, хто допомагав і продовжує допомагати українському народу, постраждалому від війни.

Водночас хочу висловити вдячність кожному члену української громади Румунії за активність і за всі зусилля, докладені протягом цього року.

Я твердо переконаний, що разом ми зможемо подолати цю кризу, і водночас сподіваюся, що Новий рік принесе мир і стабільність у наш регіон.

Зимові свята несуть у наші душі не лише радість і надію, але й відчуття родинного затишку та можливість знову зустріти найближчих друзів.

Нехай ці свята наповнять ваші серця любов'ю та благословенням, принесуть здоров'я, радість, надії, мир та душевний спокій!

Гарних зимових свят!

Напередодні Різдва Христового в українських церквах Румунії парафіяни об'єднуються і співають колядки, сповіщаючи про народження Сина Божого

Колядка – це спосіб молитви та єднання з Ісусом Христом, народженому у Вифлеємських яслах, тому щороку, напередодні Різдва Христового, в українських церквах Румунії парафіяни об'єднуються і співають колядки, сповіщаючи про народження Сина Божого.

Цього року з нагоди зимових свят Союз українців Румунії приготував приємний сюрприз для прихожан-українців усіх релігійних конфесій зі всіх куточків Румунії, яким роздав понад 15.000 продуктового набір.

Святкові пакунки отримали українці, які належать до наступних релігійних конфесій: православні, греко-католики, баптисти, п'ятидесятники, адвентисти сьомого дня у наступних повітах: Арад, Ботошань, Караш Северін, Марамуреш, Сату Маре, Сучава, Тіміш, Тулча і в Бухаресті.

Фестиваль українських колядок на Буковині

27 грудня 2022 року, на свято Святого Стефана, у "серці Буковини" відбувся 22-й випуск Фестивалю українських колядок, організований Союзом українців Румунії, Сучавська філія.

У Будинку культури студентів, який представляв директор Янош Валентин, були присутні українські біженці, вчителі української мови, члени СУР, симпатки та представники Повітового Комітету СУР.

На сцені аудиторії «Джозеф Сміт» Сучавського університету «Штефан чел Маре» виступили 13 вокальних колективів: Педагогічного коледжу, НДУ «І. Федькович» Чернівці -Україна, «Червона Калина» з Негостини, СУР з Верхньої Рівни-Марамуреш, біженців з України «Українки» – Сучава, «Квіти Буковини» – Ботошані, дитячий гурт «Веселка» – Вашкауц, СУР з Гропені, Балківської середньої школи, «Майданчик» з Качіки, Ансамбль «Коломейка» – Сірет, «Сеньйори» з Радівців, Ансамбль «Козачок» – Балківці, «Хатна» – Дарманешть.

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький передав побажання з нагоди зимових свят, висловивши солідарність з українськими братами: «Добро переможє зло і Україна переможє!». Від імені Шкільного інспекторату, Сучавського повіту – Петро Кричун висловив підтримку освіти українською мовою, мер села

Бальківці Василь Шойман привітав організаторів, а віце-мер Юліан Кідеша подякував за фінансову підтримку ансамблю «Козачок», координатором якого він є. Мер села Ізвоареле Сучевей Мекно Михайло побажав усім здоров'я та щастя.

Присутня на заході українська делегація у супроводі заступника директора з навчальної діяльності Василя Процюка мала зустріч із Головою СУР Миколом-Мирославом Петрецьким та із головою Сучавської філії СУР Саучуком Іллею, де обговорили нову співпрацю в галузі освіти.

Добре, коли все добре закінчується. Кінець діло хвалить

Гуманітарна кампанія «Голоси за мир» народилася з бажання деяких престижних освітніх і культурних закладів Яс надати можливість отримати освіту невинним душам у зоні конфлікту. 1 червня 2022 року громадськість столиці Молдови взяла участь у надзвичайному благодійному концерті, запропонованому артистами Румунської національної опери м. Яс за підтримки Національного університету мистецтв «Джордже Енеску» та Яського Національного Ате-неуму, події, присвяченій дітям-біженцям з України. Концерт включено до гуманітарної кампанії зі збору коштів кампанією «Голоси за мир», започаткованої Фондом «Віфанія» разом зі своїми інституційними партнерами та за підтримки Організації ділових жінок, Румунської асоціації грамотності, до якої приєдналися компанії AGEO Events, Avisso та Союз українців Румунії.

Благодійний концерт «Голоси за мир» мав на меті передати сильний гуманітарний меседж, який генерував би необхідні ресурси для підтримки освіти та не обмежувати доступ дітей до шансу на краще майбутнє з миром і надією на успіх і прогрес.

16 грудня 2022 р. у ректораті Національного університету мистецтв «Джордже Енеску» відбувся захід для завершення акції, присвяченої підтримці однієї із шкіл з України, яка найбільше постраждала від вторгнення російської федерації в Україну. Організатори заходу звернулися до Союзу українців Румунії з проханням підтримати їх у виборі такої школи. Дуже складна місія, враховуючи, що багато шкіл в Україні постраждали, одні були повністю зруйновані, інші частково. Від нашого друга з України (директора Вінницької дитячої художньої школи «Вишенька» пані Тетяни Заїчко, з якою ми маємо партнерські співвідношення) ми дізналися, що художня школа в Бороднянці майже повністю зруйнована, а діти не тільки втратили простір для навчання, а також усі музичні інструменти. Пропозиція здалася гідною, і ми запропонували її організаторам благодійного концерту «Голоси за мир». Нагадаю, що в концерті взяли участь хор Яської Національної опери, дитячий хор міста Яси, Молодіжний оркестр міста Яси, солісти опери та балету, відомі на національному та міжнародному рівнях. На концерт були запрошені та взяли участь також пані Оксана Шевченко, директор дитячої музичної школи м. Бороднянка пані Тетяна Заїко, директор дитячої школи мистецтв «Вишенька» м. Вінниця, з безпосередньою допомогою Союзу українців Румунії. І ось через шість з половиною місяців нам вдалося завершити цю акцію. Це зайняло більше часу, тому що організатори отримали деякі запевнення, що є ще деякі установи та орга-

нізації, які хочуть долучитися, до справи, щоб збільшити суму, яку можна пожертвувати для цієї школи, що врешті не відбулося з невідомих нам причин.

На зустрічі для підписання договору про акцію взяли участь організатори: проф. д-р Ліліана Романюк з Румунської асоціації письменності пані Мірабела Мірон та Амалія Джорджеску з сторони Організації ділових жінок, пан проф. д-р Дан Спену з сторони Національного університету мистецтв «Джордже Енеску», диригент оркестру молоді м. Яси, Вергіл Попа, проф. д-р

рам та представникам установ, причетним до організації цього благодійного концерту, наголошено на готовності Союзу українців Румунії безпосередньо чи через повітові філії долучитися до громадсько-культурного життя в населених пунктах, де проживають українці разом із іншими національними меншинами та, відповідно, більшістю населення, а також в організації таких благодійних акцій на підтримку нужденних. Акція благодійної допомоги Дитячій музичній школі м. Бороднянка буде завершена на початку 2023 року після того, як з цього приводу буде укладено Договір благодійної допомоги з дирекцією школи м. Бороднянка, коли зібрані фонди будуть перераховані з центрального рахунку СУР на рахунок школи. Добре, коли все добре закінчується.

Однак можна сказати що це початок, новий досвід, і ми вважаємо, що варто продовжувати такі акції, якщо такі можливості виникнуть у майбутньому

ПРИМІТКА: Деякі враження від організаторів:

Андрей Фермешану, МЕНЕДЖЕР – Тимчасовий генеральний директор Яської Румунської національної опери: «Яська румунська національна опера приєдналася до цього проекту, який об'єднує творчу енергію кількох інституцій із Яс з метою співпереживання з тими, хто потребує допомоги, розкриваючи таким чином благодійну сторону мистецтва, активно підтримуючи суспільство нашого часу».

Ліліана Романюк, президент Румунської асоціації письменності:

«Гуманітарна кампанія «Голоси за мир» є виявом нашої людяності, співпереживання та турботи про дітей та молодь України, країни, яка пройшла суворі випробування жорстокістю абсурдної війни.

Це вираження бажання допомогти дітям та молоді у кращому, справедливішому та щедрішому світі, в якому вони можуть рости, навчатися та самореалізовуватися.

Завдяки музиці, щедрості та залученості ми можемо сприяти здійсненню мрії кожної української дитини жити та навчатися у своїй країні, у красивих та дружніх школах».

Професор університету д-р Ауреліан Балаїца: ректор Національного університету мистецтв «Джордже Енеску» м. Яси:

«Гуманітарна кампанія «Голоси за мир» є вираженням підтримки наших сусідів з України, підтримки молоді, її освіти та їх майбутнього, це можливість конкретного прояву щедрості та солідарності всіх тих, хто добровільно бере участь у таких заходах».

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Роксана Ота з сторони мистецького комітету. Від Союзу українців Румунії взяли участь голова Яської філії та перший заступник пан Даніель Серденчук.

З цієї нагоди була підведена риска, і після оплати всіх витрат, пов'язаних із заходом, організатори попросили, щоб Союз українців Румунії допоміг організаторам перерахувати на рахунок школи суму в розмірі 26 .931,70 леїв. На зустрічі було укладено Договір даріння, який від імені організаторів підписала пані Ліліана Романюк, засновниця Асоціації, а з боку СУР документ підписав голова Яської філії. З цієї нагоди були представлені інші проекти на майбутнє (благодійний концерт «Голоси за освіту та інші акції»), до участі в яких буде запрошено Союз українців Румунії, та майбутня співпраця з Національним університетом мистецтв «Джордже Енеску» із Яс (де також навчаються студенти з України).

На закінчення зустрічі у зверненні підписаного нижче, подякувавши організаторів,

Різдво в українців із Яс

З року в рік ми з хвилюванням і нетерпінням чекаємо Різдва Христового, з його безліччю прекрасних звичаїв і традицій, які приносять стільки радості нашим душам.

Для всіх поколінь Різдво було і залишиться святом любові та радості. Різдво – це сімейне свято, свято, яке збирає нас разом з нашими близькими: батьками, братами і сестрами, дітьми, дальніми чи ближчими друзями. У нашій філії вже стало традицією, щоб це подвійне святкування, враховуючи, що багато наших членів філії святкують Різдво як за новим, так і за старим стилем, святкувалося з року в рік, навіть у менш сприятливих умовах через пандемію останніх років. Більшість членів нашого осередку вихідці із південної Буковини святкують Різдво за новим стилем, тобто 25 грудня, або в рідних місцях біля своїх близьких, або в інших місцях, де лунає пісня традиційних колядок, радісно лунає в дитячих голосах, а також гуртах літніх колядників, щоразу спонукає нас до простоти, до невинності, до доброти і до справжнього щастя: «І віднині й довіку / нехай буде Господнє милосердя! / Хвалить і співаєте, і веселіться!». Магія Різдва в буковинських селах викликає у нас позитивні емоції: щастя, спокій, задоволення, відпочинок тощо.

(Закінчення на 16 стор.)

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

ВІНЧУВАННЯ НАШИМ ЛЮДЯМ

Щедрий вечір, добрий вечір
Усім людям на здоров'я,
Добрий вечір, пане господарю!
Ми принесли тобі дари.
Приймаєте до Вашої хати
Всю родину вінчувати?
Усіх радісно вітаю,
Щиро щастя всім бажаю.
З Різдром Христовим,
З Новим роком та Йорданом!
Дай вам, Боже, всім прожити
В мирі, в щасті, разом бути.
Щоб Вас Бог усіх любив,
Як малу дитину,
Щоб навіки підкріпив
Всю українську родину.
Сійся, родися, жито, пшениця,
Щоб краще вродило, ніж торік.
Бажаю здоров'я всій родині,
Кращу долю Україні,
Щоб не знали розлуки
Ваші діти, ані внуки.
Щоб усі були разом,
На свят-вечір за столом,
Хай не буде вже біди,
Хай прийдуть вже гаразди,
Щоб була завжди багата

Вся родина й ваша хата.
Сійся, родися жито, пшениця,
Всяка пашниця,
Щоб родило із землі,
Щоб був хліб всім на столі.
Скільки квітів на полях,
Стільки щастя у хатах.
Гуртуймось, не розлучаймось
Тримаймось до купи,
Нехай вчує ненька мила,
Що міцніє наша сила,
А з силою доля.
Знову щастя Вам бажаю!
За вас Господа благаю
Хай сповниться моє слово.
Жийте багато і здорово!
Зичу Вам на Новий рік
Здоров'я й щасливого віку.
Всі свята відсвяткувати
І других ще дочекати,
Кращих, зелених, веселих!
На многая літ!
Щедрий вечір, добрий вечір
Усім людям на здоров'я!

Анна БЕРЕГІЙ

Ще раз про День святого Миколая

День святого Миколая традиційно, святкується 6 грудня за григоріанським календарем, та 19 грудня за юліанським календарем. Традиція святкування святого Миколая відроджується по всій Україні, для дітей воно радісне і веселе свято, тому що 19 грудня діти з нетерпінням чекають подарунки від святого Миколая.

Святий Миколай – це образ, який асоціюється з високими людськими моральними цінностями, глибокою вірою в Бога. Святий Миколай творить добрі справи та допомагає усім нужденним.

Із цим святом починаються зимові свята. Цими святами радіють не тільки діти, але й люди старшого віку. І дорослі, і діти завжди вірять у святого Миколая Чудотворця, в якого завжди перемагає добро і кожна дитина отримає свій довгоочікуваний подарунок.

За історичними переказами Миколай народився між 270 та 286 роками нашої ери в місті Патарі на півострові Лікія, території сучасної Туреччини. Батьки їх назвали Теофан і Нона. З перших днів батьки виростили Миколая в релігійній атмосфері. Виростаючи він став єпископом. Після освячення єпископом у 325-му році він відвідав Перший Вселенський Собор у Нікеї.

Він рятував невинних від смертної

кари, допомагав бідним на суші та в морі. Завдяки його ділом Чудотворець Миколай став одним із найважливіших святих християн. Миколай приносить із собою сильні морози, – саме тому з 19 грудня починається справжня зима.

Традиція святкувати день святого Миколая з'явилася в середньовічній Німеччині. В українських селах в Румунії, де вивчається українська мова, діти отримують подарунки від Святого Миколая. Подія отримання подарунків від святого Миколая була організована СУР, філією Марамуреш.

Під акордами традиційних колядок голова філії повіту Марамуреш проф. Мирослав Петрецький і депутат у румунському Парламенті пан Микола-Мирослав Петрецький принесли емоції та радість, подарувавши подарунки з нагоди святкування дня святого Миколая.

Діти зі всіх українських шкіл підготовлені своїми вчительками, виховательками і викладачами, щороку приготують гарні програми з колядками та віршами на честь Святого Миколая.

Українська меншина з Румунії дякує організаторам, керівництву СУР, голові Миколі-Мирославу Петрецькому за подарунки підтримку СУР.

Микола ДУТКА

Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»

У місті Сату Маре 9-10 грудня 2022 року відбувся XI-й Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність», організований Союзом українців Румунії та Сатумарською філією СУР. У міжнародному симпозіумі взяли участь майже 120 осіб, в тому числі понад 60 фахівців, які представляли вищі навчальні заклади, музейні заклади, архівні установи, громадські організації, благодійні фонди, загальноосвітні школи Румунії та України, а також представники влади Румунії та України і СУР. Офіційне відкриття відбулося в п'ятницю, 9 грудня, у великій залі засідань Префектури Сату-Маре, а власне робота симпозіуму пройшла у відділі мистецтва Сатумарського повітового музею в кількох секціях.

Головною метою симпозіуму є зміцнення румунсько-українських відносин: висвітлення та розвиток добрих стосунків між науковцями, деталі подає голова Сатумарської організації Союзу українців Румунії Ірина-Люба Горват: «Симпозіум пройшов на дуже високому рівні за участі понад 60 науковців Румунії, України та Словаччини, представників влади Румунії та України, Союзу українців Румунії. Симпозіум охопив кілька важливих частин: вітальні слова високоповажних гостей, пленарне засідання високого рівня, на якому були обговорені різні питання румунсько-українських відносин та їх подальшу перспективу як на національному, так і на регіональному та місцевому рівнях, а потім робота у чотирьох секціях: «Археологія, історія, джерелознавство», «Ро-

вою "Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність". Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю. У рамках симпозіуму відбулося також підписання угод про співробітництво між Союзом українців Румунії, з одного боку, та Закарпатською обласною радою, Академією культури і мистецтв Закарпатської обласної ради, Закарпатським музеєм народної архітектури та побуту і Ямницькою сільською радою Івано-Франківської області, з іншого. Підписання угод сприятиме подальшому зміцненню відносин між прикордонними регіонами Румунії та України і створить нові можливості для їх участі у спільних транскордонних

кого національного університету, доктор історичних наук Василь Коцан, який був одним із модераторів секції «Культура і наука», поділився своїми враженнями від участі у міжнародному симпозіумі в Сату Маре: «У складі делегації від України 9-10 грудня 2022 року, я разом зі своїми колегами по музею, взяв участь у черговому Міжнародному симпозіумі «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність». Наш музей був серед партнерів, які виступили організаторами даного заходу. Хочу відмітити, що як і всі попередні, цього-річний симпозіум був проведений на високому організаційному та науково-методичному рів-

сійсько-українська війна. Причини, хід, наслідки», «Культура і наука», «Мова, література та освіта». Всі доповіді були дуже цікаві, що висвітлює високий науково-професійний рівень доповідачів. Спеціальним гостем був професор доктор Ужгородського національного університету Федір Шандор, який сьогодні проходить службу в лавах ЗСУ та воює на фронті, захищаючи Україну. Його виступ стосувався пошуку можливостей для продовження освіти під час війни. Представлені доповіді на цьогорічному симпозіумі, як зазвичай, будуть видані у збірнику з однойменною наз-

проектах, що фінансуються з європейських фондів. Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що цей симпозіум демонструє важливість добросусідських відносин, особливо у нинішньому контексті регіональної безпеки. Він також запевнив, що СУР продовжуватиме підтримувати як українських переселенців у Румунії, так і внутрішньо-переміщених осіб в Україні».

Директор Закарпатського музею народної архітектури та побуту, доцент кафедри археології, етнології та культурології Ужгородсь-

нях. По-друге, хочеться відзначити високий науково-професійний рівень доповідачів, які виступали на конференції. Всі доповіді містили конкретні результати наукових досліджень, вони викликали зацікавленість, позитивну оцінку аудиторії, відбувалися жваві дискусії, обговорення тої чи іншої теми, яку пропонував доповідач. Симпозіум проходив у формі пленарного та чотирьох секційних засідань. У складі української делегації були представники Закарпатського музею народної архітектури та побуту, а саме, власне я, Василь Коцан, директор музею, Мар'яна Мегела, заступник директора по науково-освітній роботі та Тетяна Сологуб-Коцан, завідувачка відділу освітньо-наукової роботи нашого музею. Мені особисто довелося розповідати про українсько-румунські паралелі в традиційному народному вбранні Мараморощини, пані Мар'яна Мегела піднімала питання про фондову збірку ікон Ужгородського Скансену, яка, до речі, досліджувалася у рамках спільного проекту міжнародно грантового проекту нашого музею та Повітового музею Сату Маре Румунія, а також Музею української культури у місті Свиднику (Словаччина). Тетяна-Сологуб Коцан розповідала про публікації, як результат міжнародної співпраці Ужгородського Скансену і Повітового музею Сату Маре. Хочу наголосити, що, власне, міжнародні грантові проекти одним із результатів їх стають завжди спільні наукові видання, що є дуже важливим.

(Продовження на 7 стор.)

Христина ШТІРБЕЦЬ

Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Окрім того, цьогорічний симпозіум для нашого музею є дуже важливим, оскільки під час його проведення відбулося підписання угоди про співдружність та транскордонне співробітництво між Союзом українців Румунії та Закарпатським музеєм народної архітектури і побуту на п'ять років. Плідна співпраця між союзом та музеєм триває вже багато років, а підписана угода дасть можливість значно розширити її діапазон у перспективі поглиблення співпраці з музеями та культурними центрами повітів Сату Маре, Марамуреш, участь у фестивалях, презентаціях, конференціях, симпозіумах.

Важливими напрямками співпраці стануть також наукові дослідження традиційної народної культури прикордонних регіонів, виставкова, видавнича діяльність. Спільні майбутні міжнародні проекти будуть спрямовані й на зміцнення матеріально-технічної бази нашого музею, доповнення музейної експозиції, оновлення фондового та експозиційного обладнання. Хочеться висловити щирі подяку в першу чергу голові СУР, депутату Миколі-Мирославу Петрецькому, а також генеральному секретареві СУР Ірині-Любі Горват за постійну підтримку України та українців, особливо у цей важкий для нас час. Румунсько-українські зв'язки постійно розвиваються набирають все нових і нових обрисів, це і дні добросусідства і міжнародні грантові проекти і наукові дослідження, видавнича діяльність, редагування великої кількості публікацій, це і культурно-мистецькі науково-освітні акції. Саме завдяки цим подіям про традиційну народну культуру українців знають далеко за межами України, Румунії, у багатьох країнах Європи. Підсумовуючи можемо сказати, що участь у цьогорічному симпозіумі була надзвичайно приємною і корисною для нашого музею. Наш музей сподівається на подальше плідне співробітництво і взаємодію. Звичайно з нетерпінням чекатимемо наступних зустрічей з нашими партнерами, як в Румунії, так і в Україні і віримо, що зустрічі на території України вже будуть під мирним небом. Дякуємо Румунії й Слава Україні!»

Директорка Хустської спеціальної школи І-ІІІ ступенів Закарпатської обласної ради Жанна Микитюк взяла участь у Міжнародному симпозіумі «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» з доповіддю «Історія та сьогодення українсько-румунських відносин на Хущині Закарпаття»: «Я мала за честь виступити на

пленарному засіданні й продемонструвати відео про сучасне нашої України, яка зараз у вогні. Війна дуже змінила наше життя, російська агресія показала хто є друзями, а хто є

ворогами нашої держави, а відношення справжніх друзів закордону тільки покращилось. І цими друзями безсумнівно є румуни, країна Румунія, яка першою подала руку допомоги

Україні з самого початку війни. На симпозіумі були присутні ті, хто роками співпрацює з селом Велятино на Закарпатській Хуштині, і саме ці люди, представники влади, громадських організацій, представники бізнесу і просто громадяни Румунії були в перші дні війни на кордоні з благойною допомогою українцям. Вже 25 лютого на другий день війни я отримала дзвінок від голови Сату-Марської філії СУР, пані Ірини-Люби Горват, яка разом з Союзом українців Румунії вже організувала гуманітарну допомогу. Тоді її хвилювало лише одне питання: Чим вам допомогти? І це є підтвердженням того, що друзі дійсно пізнаються в біді. І румуни є такими друзями. Щира вдячність вам усім. В рамках симпозіуму я працювала також в секції «Культура і наука», мала доповідь «Історія та сьогодення українсько-румунських відносин на Хущині Закарпаття». У своїй доповіді я наголосила на великій підтримці Румунії і розповіла про багаторічну співпрацю, результативну роботу двох країн:

України і Румунії, на прикладу села Велятино та Хустської спеціальної школи І-ІІІ ступенів Закарпатської обласної ради. Фото та відео презентації найкраще проінформували про історію та сьогодення українсько-румунських відносин на Гуштині, розпочатої ще у червні 2013 року під час проведення рок-фестивалю «Велет», де румунські співаки також виступали на сцені. Далі були міжнародні зустрічі, симпозіуми, обміни досвідом, дні Румунії, Дні Тараса Шевченка. Фестиваль у Велятині «Цвіт вишиванки єднає Україну» знайшов своє продовження у Румунії. Ірина-Люба Горват у Тарна Маріє започаткувала таке свято української вишиванки, яке проходить щороку в травні місяці, числені фестивалі та концерти з підтримки традицій та звичаїв, демонстрацією національного вбрання, їжі, пісні, танців, це все є прикладом нашої двосторонньої співпраці, але найбільшим здобутком є наші міжнародні угоди про співпрацю з освітніми закладами, особливо з громадою міста Ардуд та Медіяшул Ауріт, з якими реалізуємо спільні європейські проекти. Щира вдячність тим, хто зараз поряд із українцями. Висловлюю вдячність префекту повіту Сату Маре Раді Рока, голові Повітової ради Сату Маре Чобо Патакі, депутату Парламенту Румунії, голові СУР Миколі-Мирославу Петрецькому, генеральному секретарю СУР Ірині-Любі Горват, раднику префекта Раді Янку, меру міста Ардуд, з яким маємо спільний транскордонний проект «Стежками Пінті» Овідіу Маріус Думі, меру комуни Тарна Маріє Моніці Союбіус, та всім, всім румунам! Вдячність вам, шановні румуни, від нас українців!»

XXX-й Міжнародний фестиваль українських колядок та зимових звичаїв

У неділю, 15 січня, у м.Сігету Мармаціей відбувся XXX-й Міжнародний фестиваль українських колядок та зимових звичаїв. У заході, організованому Марамурською філією Союзу українців Румунії (СУР), взяли участь численні офіційні особи, дипломати та представники органів місцевого державного управління з Румунії та України.

Фестиваль розпочався Святою Літургією в українській православній церкві в центрі міста. Потім гурти українських колядників у народних костюмах під ритми українських колядок пройшли до центрального парку міста, де відбувся традиційний концерт колядок.

Загалом у ході взяли участь понад 30 гуртів, приблизно 700 колядників з усіх сіл, в яких проживають українці Мараморощини, а також з дев'яти повітів Румунії, де проживають етнічні українці, з Бухареста та з сусідніх з Марамурським повітом областей України. На параді, організованому СУР, особливе місце зайняла група українських колядників-переселенців, які знайшли тимчасовий притулок у Румунії.

Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив на тому, що Сігету Мармаціей уже утримує став центром української культури, що об'єднав українців з усіх куточків країни і з-за її меж. Він зазначив, що Фестиваль завжди сприяв і заохочував участь дітей та молоді у збереженні традицій та передачі їх прийдешнім поколінням. «Українська меншина в Румунії – це спільнота, яка дуже дбає про свої цінності і, найголовніше, дуже дбає про їх передачу молодому поколінню. І коли я бачу серед учасників так багато молоді, це означає, що всі наші зусилля зберегти нашу найціннішу спадщину, не були марними», – зазначив Микола-Мирослав Петрецький.

На заході був присутній і посол Румунії в Україні Александру Мікула, який зазначив, що поки хтось зі сходу заперечує право українців й української культури на існування, важливо, щоб ті, хто цінує демократію, використовували будь-яку можливість для утвердження своєї культури та були відкритими до проявів інших культур. Дипломат підкреслив, що цей прояв української культури є також чітким сигналом про велике майбутнє цього народу та про поразку східних диктатур, які намагаються заперечити існування української нації.

Радник-посланник Посольства України в Румунії Паун Роговей подякував за запрошення взяти участь у цьому святі колядок, підкресливши значні зусилля Союзу українців Румунії та румунської держави щодо збереження української культури.

Своєю чергою префект Марамурського повіту Рудольф Штаудер наголосив, що всі мешканці Мараморощини незалежно від національності, свято зберігають свої традиції та звичаї. Він додав, що завжди буде поруч з українцями та висловив надію, що цей рік принесе довгоочікуваний мир.

А міський голова Васіле Молдован відзначив, що Сігету Мармаціей є привілейованим містом, де зберігається, шанується і свято передається наступним поколінням багатство традицій і культур різних етносів.

Фестиваль завершився чудовим концертом традиційних українських колядок у виконанні колядників з усіх повітів Румунії, де проживають українці: Арадського, Ботошанського, Караш-Северінського, Галацького, Ясського, Марамурського, Сату-Марського, Сучавського, Тіміського, Тульчанського, а також з Бухареста і з України. *(Із сайту СУР)*

ОСІННІ ОБРЯДИ УКРАЇНЦІВ У РУМУНІЇ

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

Шановно були запрошені на сцену пан Микола-Мирослав Петрецький – голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії, пані Любу Горват – генерального секретара СУР, голова СУР Філії Сату Маре, пан Мирослав Петрецький – голова СУР Філії Марамуреш, пан Іван Бринзяник – мер села Ремети, пані Марія Штефан – директор школи села Ремети, пан отець-священник Української православної церкви, члени делегації з України – керівник Мирослав Корнилюк депутат обласної ради Івано-Франківська, пані Анна Самбор заступник голови СУР, голова організації СУР села Луг над Тисою, Іван Рекало, член Ради СУР, голова СУР села Кривий, Михайло Лаурук, голова СУР у місті Сігету Мармаціей (Сігету), Юра Мочернак – голова СУР села Красний.

Пан Василь Пасинчук з повагою запрошує пана отця-священника Владимира Клема до мікрофона, щоб поблагословив подію і помолвився разом зі всіма, тому що так заведено по-християнськи: «Без Бога ні до порога».

Далі пан Пасинчук подякував усім, які сприяли організації і проведенню цієї важливої події, керівництву СУР, центральному і повітовому, місцевій адміністрації, сільській раді, керівництву школи, учителям, учням, родичам, священнику і тим, що приготували святковий стіл: «Дуже гарно і від щирого серця дякую я і всі реметяни панові Миколі-Мирославу Петрецькому, депутату в Парламенті Румунії за те, що хотів будь-яким чином бути разом із нами, на нашому святі, за особливу увагу школі, церкві, сільській адміністрації і раді, місцевій організації СУР нашого села та за важливу допомогу нам усім», – сказав пан Пасинчук перед того, як шановно запросив пана депутата до слова.

Пан Микола-Мирослав Петрецький сказав, що хотів бути разом із нами через повагу до всіх реметян, керівництва шко-

ли, церкви, сільської ради та місцевої організації, поговорити з людьми, похвалив нас усіх (навіть перехвалив – не знаю чи заслуговуємо), за що йому дуже гарно дякуємо і запевняємо, що оцінюємо його діяльність як депутата і голови СУР, маючи на увазі те, що він зробив для нашого села і для всіх українців зі всієї держави.

Ще були запрошені до слова пан Мирослав Петрецький – голова філії СУР повіту Марамуреш, пан Іван Бринзяник – голова села Ремети та пані Мирославі Корнелюк, представнику делегації з України.

Пані Мирослава сердечно подякувала Румунії, Уряду Румунії, державній адміністрації, адміністраціям, всім громадянам Румунії за допомогу і підтримку Україні в ці важкі часи війни, допомогу біженцям, підкресливши роль СУР в розв'язанні цих питань і за величезну гуманітарну допомогу.

Далі відбувся багатоочікуваний концерт, який відкрили, як належить, реметяни, гарна, розумна і талановита Сіміна Колопельник, якою ми так гордимся як реметянським соловейком, проспівала душевно та професійно три пісні на українській мові, за що численні глядачі віддячили бурхливими оплесками та оваціями. Сіміна також в кінці програми (найкращі виступають останніми) це дві гарні пісні (одну на румунській мові і одну на українській мові з окремим успіхом. Діти з гімназійної школи села Ремети, майстерно акомпаніовані на акордеоні Касієюн Мачокою та на органі (орга) Василен Мачокою (син і батько) дві українські пісні, а Кожокарелу Ашер та Емануела Запка на скрипках також дві мелодії, коли в цілковитій тиші закінчили свій виступ, майстерно виконавши «Думи мої, думи мої» оплески не стихали. Дякуємо

нашим юним артистам та окрема щира подяка панові Василеві Мачоці, який дуже доречно допоміг у підготовці і моїх дітей.

Хочу відзначити, що Сіміна Колопельник і Ашер Кожокарелу були лауреатами конкурсу «Молоді таланти».

Далі виступили не сцені гості з України – Тріо бандуристок з Івано-Франківської області, які гарно, душевно та сердечно виконали низку дуже популярних українських пісень, яким підспівували і глядачі і довго аплодували цим трьом талантам, чарівним красуням.

Виступали на сцені з таким же успіхом Вокальна група з Сучави, Вокальна група «Лелія» з Тульчі, які були запрошені з інших повітів, гарно дякуємо і на другий рік. З нашого повіту дуже гарно виступали вже відомі і добре підготовлені артистичні групи «Красняночка» з Красного, «Молоді гуцули» з Вишавської Долини, вокальні групи дорослих і дітей, солісти та інструментисти з Верхньої Рівни, «Веселка» з Луга над Тисою, «Надія» з Кривого, «Голос полонини» з Полян, слід відзначити репертуар, народні дуже гарні костюми і виступ всіх, що були на сцені були на висоті, за що також гарно дякуємо.

На закінчення пан професор Василь Пасинчук, ще раз подякував всім від щирого серця і глибини душі за їхній внесок у гарно проведеному святі.

Як належить, всі були запрошені за святковий стіл в дусі братерства, гарного настрою і взаємної поваги; всіучасники, гості та місцеві, гарно оцінили організацію проведеної події і не в останню чергу святковий стіл, смачних страв.

Прощаючись від «газдів», дуже багато учасників, гостей гарно дякували і поздоровляли за успіх нашого свята; всім гарно дякуємо ще раз. Ми раді, що відчувалися добре і, як вже сказали, чекаємо, що будемо робити все можливе, щоб Вас файно прийняли в Реметах! Завжди будемо раді Вам усім, дай Бог, що зустрілися здорові, веселі, в дусі добра та взаємної поваги.

проф. **Василь ПАСЕНЧУК**,
перший заступник голови СУР

ПРО БАГАТОРІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ ТА КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА В РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ НА МАРАМОРОЩИНІ

Степан БУЧУТА, *екс-голова Союзу Українців Румунії, депутат Парламенту Румунії двох скликань, Румунія, м. Бая-Маре, Федір ГАМОР, доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, Україна, м. Рахів*

Насамперед треба нагадати, що в післявоєнний період значна частина українського населення лівобережної частини Тиси (близько 40 тисяч чоловік), зокрема у Вишівській долині, перейшла до складу Румунії. А мости, які з'єднували Бичків, Луг та Требушани (нині Ділове) були зруйновані. Припинено рух пасажирських потягів, які курсували через станцію Валя-Вішеулуй до Рахова, із Будапешта та Праги. Все це призвело до ізоляції українців, які живуть у Румунії та погіршення зв'язків між їхніми родинами, які опинилися по різні боки кордону. А за населеними пунктами, на цій ділянці кордону, де проживають українці, як у Румунії так і на Україні, міцно закріпився статус депресивних територій, де панує бідність та безробіття. У зв'язку із цим, починаючи із 1996 року, протягом більше двадцяти років Союз українців Румунії та науковці Карпатського біосферного заповідника (Україна), разом із місцевими органами влади та місцевого самоврядування, наполегливо порушували питання та докладали чималих зусиль для відновлення, після тоталітарних режимів, дружніх українсько-румунських прикордонних зв'язків на історичній Мараморощині. Ці зусилля детально описані у монографіях Степана Бучути «Словом і ділом» (2013 р.) та Федора Гамора «Україна – Румунія: мости народної дипломатії» (2018 р.) (електронна версія книги розміщена на сайті Карпатського біосферного заповідника за посиланням: http://cbr.nature.org.ua/doc/UA_RO.pdf), численних публікаціях на сторінках центральних та місцевих українських та румунських засобах масової інформації, зокрема в парламентській газеті «Голос України», румунській повітовій газеті «Граюл Марамушелуй», виданнях Союзу українців Румунії та Карпатського біосферного заповідника. Ми ініціювали та забезпечили проведення багатьох українсько-румунських зустрічей, нарад, конференцій та «круглих столів», за участі керівників місцевих органів влади та самоврядування, науковців, представників громадськості, на яких обговорювались актуальні проблеми відновлення та налагодження Транскордонної співпраці, підписано численні протоколи та Меморандуми тощо. Окремі з яких вдалось реалізувати. Так,

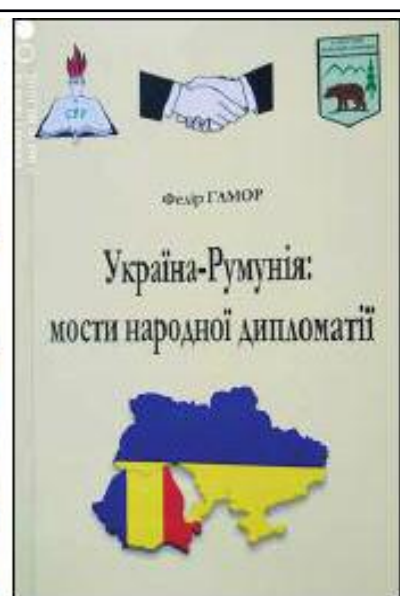
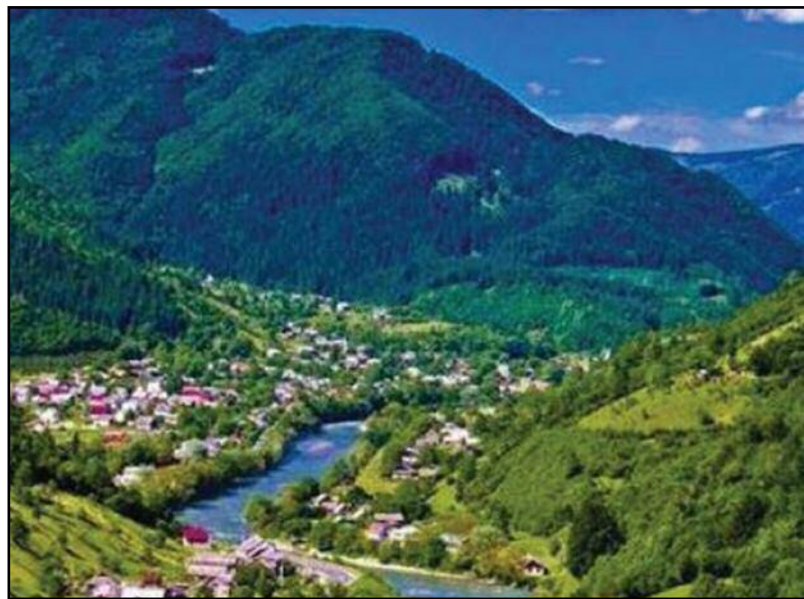
наприклад, за ініціативи Федора Гамора, виголошений ще в 1996 році, на українсько-румунській зустрічі у префекта повіту Марамуреш за присутності тодішнього по-185 сла України, Олександра Чалого, за фінансування Європейського Союзу у рамках Програми «Phare – Credo» розроблено «Базу даних для заснування українсько-румунського біосферного резервату у Марамороських горах», на підставі якої за рішенням повітової ради повіту Марамуреш від 25 травня 2000 року створено румунський природний парк «Гори Марамуреш» на площі 138 тисяч гектарів. Докладалось багато зусиль для відновлення прикордонної інфраструктури, яка би сприяла поглибленню транскордонної співпраці у цій частині Мараморощини. Ідеться в першу чергу про відбудову залізобетонного моста через Тису у районі сіл Хмелів та Валя-Вішеулуй, який німецько-гортиські війська підірвали у 1944 році. Для цього громади румунської комуни Бистра та українського села Ділове, за підтримки Рахівської районної та Закарпатської обласної державних адміністрацій, підготували у 2007 році проєкт для відбудови цього моста. А в серпні 2015 року, цей проєкт знову подано для отримання фінансування у рамках румунської Програми співпраці громад Румунії та України на 2014-2020 рр.

Але через відсутність підтримки від Закарпатської обласної державної адміністрації та Міністерства інфраструктури України реалізація цього проєкта заморожена. Ініціювалась також ідея щодо відновлення руху історичних потягів через Рахів до Румунії, Будапешта та Праги. Ця проєктна ідея передбачає, поперше, проведення реконструкції 21 км залізниці на ділянці Рахів-Валя-Вішеулуй (Румунія) на європейську вузьку колію, яка діяла тут до Другої світової війни й організація прямого транскарпатського залізничного сполучення через Рахів із Львова та Киє – Географічний центр Європи (с. Ділове, Україна); перший пробний потяг з України на румунській станції Валя-Вішеулуй; реконструйована гілка залізниці; картосхема транскардонного залізничного сполучення України та Румунії на Мараморощині 186 ва, до столиці таємничої Трансильванії – міста Клуж-Напока (відстань до якого по існуючій залізниці від Рахова, близько 200 км), одного з найбільших не тільки румунських, але й європейських промислових, культурного та туристичних центрів.

(Далі буде)

Із журналу «Зелені Карпати» 1-4/2022

Україна, (стор 184-187)

У ПОВІТІ ТІМІШІ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

Різдвяні свята, всі обряди на Різдво, Новий рік та Йордан, все те, дуже рідне, дуже близьке українському народу. І ніхто його не знищить, бо цей скарб буде передаватися молодому поколінню. Фестиваль колядок став традиційним у Румунії, і це велика гордість для всіх українців з нашої країни, котрі, ось, передають свої звичаї далі.

Такий фестиваль відбувся в повіті Тіміш 18-го грудня 2022 р. І таким чином наші керівники філії СУР в Тіміші, що в місті Тімішоара відчинили двері, відчинили серце і душу, щоб прийняти колядників, всіх запрошених, що віддали честь і славу Рожденному.

Радість і веселість тривала довгий час Рождеству Ісуса.

Відкрив фестиваль голова філії СУР Тіміш, який звернувся до всіх присутніх такими словами: «Прийміть наші найкращі вітання всіх до учасників на цей фестиваль з-за кордону та з наших повітів і організацій п. Тіміш».

Далі запрошує до слова п. голову і депутата в парламенті М.-М. Петрецького. З цієї нагоди побажав міцного здоров'я, добра та успіху всім старшим та молодим колядникам, всім учасникам, подякував гостям з України, із Сербії за їх присутність.

Слідували: Віцemer м. Тімішоари Космін-Габріел Табара, який поставився з повагою до банатських українців, потім Генеральний шкільний інспектор проф. Космін Николай Годжа, відповідно, згадав шкільну допомогу і порозуміння з керівниками української меншини, з інспектором з боку української меншини, сказав добрі слова про їх співпрацю. Потім промови гостей з України п. проф. Чернівецької Консерваторії Ірини Стиць і майора п. Дмитра Чернишова. Тяжко описати вимовлені слова, очі, наповнені сльозами, які прибули зі словами подяки для центрального СУР і повіту Тіміш для всіх, котрі влучились в гірку долю українців-біженців. Були вручені медалі і дипломи для п. депутата і п. голови Тіміш.

Почався концерт колядок

Були запрошені відкрити концерт українці-біженці м. Тімішоари, котрі дуже добре інтегрувалися до нашої широкої української родини (сім'ї) п. Тіміш.

Велика група діточок і малих, і великих разом радісно колядували, щиро вінчували, – керівник Міхаєла Бумбук.

– Слідували: група дітей православної

української церкви Тімішоари під проводом п. Добродійки Лоредани Попович.

– Колядники з Малих Реміт – керівник проф. Анна Грінь і Ніколета Грінь.

– Група колядників із Сербії (Новий Сад – Кула) – керівник Філіп Проник.

– Група колядників – молоді студентки Консерваторії з Чернівців.

– Група колядників з Марамурешу – керівник проф. Анна Чінар

– Група колядників села Кричова – кер. Василь Шандор

– Група колядників м. Лугож – керівник Василь Білан

– Група колядників школи Шука – кер. Міоара Чінар

– Група колядників Ліцею ім. Юлії Хаждеу – керівник Манзур Віолета

– Група колядників села Бенгаузен – керівник проф. Марія Сзабо

– Група Колядників школи Поганешть – проф. Іван Смечкаш.

– Група Православної церкви Тімішоара – кер. Св. К. Попович.

– Група колядників села Вашіяш – кер. Іляна Байкулеску.

– Група колядників села Велика-Петроса – проф. М. Кубаш

– Група з Араду – проф. Анна Ганціг.

– Група з повіту Тульча (Караорман) – керівник Феліція

– Група колядників з Вертепом – село Зоріле (Караш-Северін).

Голова СУР філії Тіміш дарував всім запрошеним, офіційним особам, всім колективам подарунки, бажаючи здоров'я і щасливого Нового року.

Ведуча концерту п. проф. шкільний інспектор Марія Сзабо Кондрей представляла все гарно відмінними і визначними словами.

Так само заходиться поздоровляти весь колектив організації Тімішоара, котрі втрутилися проготовити і провести так вдало свято колядок.

З мого боку бажаю всім: Хай зимові свята наповнять ваші душі вірою, надією і любов'ю, а Новий рік хай принесе міцного здоров'я, радості і добро. Колядування продовжувало за спільним столом. Українці з України і Сербії з Кули колядували неперестанно, пісні українські так само.

Анна БЕРЕГІЙ

Михайло ВОЛОЩУК

«Любіть, люди, Бога й моліться щоднини, Бо тільки молитва звільнить вас від тьми...»

«Радійте та веселіться, –
нагорода бо ваша велика на небесах»
(Євангеліє від Матвія 5:12)

НЕ ПРОШУ Я КРИЛ

Не прошу я в Бога тих крил золотистих,
Щоб виглядати, наче ангел віків,
Бажаю, щоб дав мені сил тих пречистих,
Щоб ними покрити зміг сліди своїх гріхів.

Щоб легше ввійти в Його царство яскраве,
Де сліз і зітхань споконвіку нема.
Щоб там міг прийняти вінець вічний слави,
Який дають тим, що не мають гріха.

ХТО ВІРИВ БИ, ДРУЗІ?

Хто вірив би, друзі, що в квітці пахучій,
Побачив я Бога й сіяння Його?
Побачив у силі Його всемогучій
Те все, що зробити не може ніхто.

Дививсь на ту квітку, дививсь, як на диво
Похоже на Бога, прекрасне, як Він,
Тому я повинен любити незрадливо
Його святе діло, як воду дельфін...

ЯК ВПАВ Я

Як впав я від втоми на битій дорозі
Й підняти на ноги вже не зміг,
То бачив кінець свій на білім морозі,
Бо, впавши, не чув вже ні рук, ані ніг.

І хтозна, з якої крутої дороги
Прийшов якийсь красень до моїх знемог,
І тіло зігрів, й поставив на ноги,
Лиш потім дізнався я, що то був сам Бог.

ЩЕ ЗРАНКУ

Ще зранку я Бога свого зустрічаю
Під хмарами вічними, в ріднім саду.
В красі своїх яблунь я з Ним розмовляю
Й дарую все серце і душу Йому.

Він дав мені сили, талант, богослов'я
Осяяв теплом мої очі смутні,
Він дав мені в дар Його вічність й здоров'я
І силу складати українські пісні.

Який Він Великий, який справедливий,
Ще й Сина післав, щоб за мене вмирав,
Не в силі вповісти, який я щасливий,
Що Бога такого в житті я пізнав.

ЛЮБІТЬ

Любіть, люди, Бога й моліться щоднини,
Бо тільки молитва звільнить вас від тьми.
І щастя до вас, як дар Божий прибуде,
І станете світлом на вічні віки.

МІЙ ДРУГ ЗАПИТАВ

Мій друг запитав: ти ще віриш у Бога,
Поет ти, чи блудник, чи прямо сліпий?
Не сунься до Нього, як змії до берлога,
Не вір, що Він судить, що дуже міцний.

Дививсь я на друга і серце боліло.
Краса його варта не була, ні гроша,
Що з того, що мав він таке гарне тіло,
Як в тілі його вже тліла мертва душа?

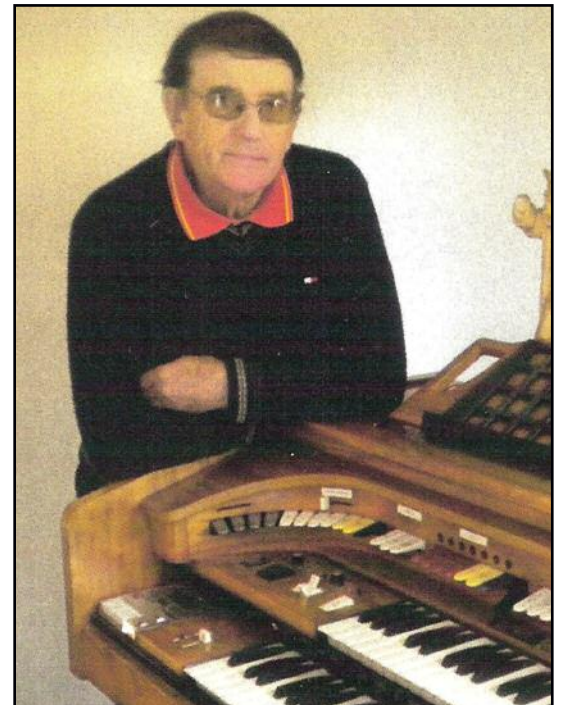
ЯК ВІРИШ

Як віриш в Всевишнього, віриш правдиво,
Твій дух, наче голуб, до неба летить
Тому що не вибрав він лет цей блудливо,
Бо знає, що дійде в безсмертну блакить.

Там пісню нову хор ангельський співає,
Там радість не матиме смутку й кінця.
Христос краще сонця там вірним засяє
І смерть не вбиватиме більше життя.

Я ГРАЮ

Я граю, бо люблю релігійні пісні,
Вони захищають від смутку мене,
Вони такі гарні, яскраві, спокійні,
Що окрім церков, їх не знайдеш ніде.

Як слухаю їх, можуть бути й морози,
Тоді навкруг мене все в цвіті співає,
І цвіт той, ни диво, висушує сльози
Всім тим, що ридали все своє життя.

Це сила небесна, свята, невидима,
Тече із Голгофи, з великих страждань,
Щоб бачив з нас кожний своїми очима,
Крізь що мож позбутись вогню і зітхань.

ХРИСТИНИНІ ОЧІ

Слова: Михайло ВОЛОЩУК

Музика: Юрій КЕРА

У Хрис-ти- ни пре-крас-ні є очі, Як зо- рі без-меж-них не- бес,

По- ді- бні до дня і до но- чі, До всіх ві- ко- віч-них чу- дес.

По- ді- бні до дня і до но- чі, До всіх ві- ко- віч-них чу- дес.

ХРИСТИНИНІ ОЧІ

У Христини прекрасні є очі,
Як зорі безмежних небес,
Подібні до дня і до ночі,
До всіх віковичних чудес.

Вона ними сіє проміння,
Щоб краще для серця були,
В них квітне любов і сумління,
Вони для людей зацвіли.

Хто бачить їх в пахошах ночі,
Чи в саяві ранкового дня,
Той більш не забуде ті очі,
Їх чар пронесе все життя.

Вони розвівають морози,
Віддаляють зими важкі,
Вонц претворюють грози,
В безхмарні і в сонячні дні.

Бо там, де вони яскравіють,
Де промені їхні цвітуть,

Там ніжність вони світлу сіють,
І кожному радість дають.

Вони є, як ранне світання,
Якого чекає земля,
Як дівчина свого кохання,
Як чайка в степу джерела.

Сьогодні вони в Негостині,
Цвітуть для потіхи в красі.
Цей дар Господь дав Христині,
Щоб ними раділи ми всі.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ВІДСВЯТКУВАЛА 300 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г.С. СКОВОРОДИ

У 2022 році виповнилося 300 років від дня народження відомого українського мислителя 18 сторіччя, засновника філософії та просвітителя, поета та першого байкаря, вправного музиканта і співака Григорія Савича Сковороди (1722-1794). У зв'язку з цим по всій країні планувалася ціла низка гучних святкувань. Це мав бути рік Сковороди – видатної постаті, якій не зважаючи на зміну декількох епох, вдається залишатися близьким і сучасним для нових поколінь. Злочинний напад росії та її військові дії не дали змоги втілитися цим планам, але й не перешкодили українцям відсвяткувати круглу річницю. Українська громада міста Клузь-Напока 10 грудня приєдналася до цієї хвилі святкувань, провівши подію присвячену Г.С.Сковороді. Вона відбулася в приміщенні місцевого осередку Союзу українців Румунії, який її організував у співпраці з відділом української мови та літератури при Філологічному факультеті Клузького університету імені Бабеша-Бойоя.

Пісня гурту Океан Ельзи «Не твоя війна» у виконанні Кароліни Астаф'євої під супровід електрогітари стала оригінальним відкриттям заходу. В цій пісні йдеться про внутрішню боротьбу кожного з нас та про боротьбу в суспільстві, вона вважається відгуком на події, котрі відбуваються у країні останнім часом. Але для нас вона стала ще й своєрідним містком між проблемами сьогодення та Сковородою, який навчав про те, що таке життя і як стати щасливим. У продовженні головний редактор дитячого журналу «Дзвоник», а також організатор «Клубу української малечі», Людмила Дорош зачитала роботу «Життя і творчість Григорія Сковороди». В ній було згадано головні відомі етапи навчання Григорія Савовича, його подорожі та викладацька діяльність. Перші письмові роботи Сковороди є поезіями, а далі з'явилися філософські трактати і твори, прозовані байки та інші. «Особливість творів Сковороди полягає в тому, що в ліричних поезіях він філософ, а у філософських працях – лірик», – виділила доповідачка. Вона також більш детально розповіла про особливості його байкових творів, про найкращі ліричні твори та про його філософські переконання. Одним з таких простих, але все ще актуальних поглядів є «... що в природі – краса, гармонія, а в суспільстві – несправедливість, і щоб змінити макросвіт (навколишнє), треба кожному змінити мікросвіт (тобто себе самого). З цією думкою тісно пов'язана його ідея "сродної праці": пізнавай себе, а пізнавши – удосконалюй.» На завершення пані Л.Дорош підкреслила: «Спадщина композитора, поета, байкаря і філософа Григорія Савича Сковороди є дорогим надбанням української національної і світової культури. Тому широко відзначаються ювілеї мандрівного філософа,

його іменем названо вулиці, школи, заклади освіти та культури,... про нього написано чимало книжок і статей».

Документальні стрічки про життя Сковороди та його афоризми стали доповненням до базової інформації, наданої в першій доповіді. Ілюстрацією його поетичної майстерності стало декламування двох віршів зі збірки «Сад божественних пісень». Вчителька англійської мови з міста Черкаси пані Тетяна Водолєєва зазначила, що більшість творів цієї збірки були написані в той час, коли Сковорода перебував в селі Коврай, що на Черкащині. Вона художньо зачитала вірш «О спокою наш коханий! де тебе знайти в наш час? ...» та найбільш відомий поетичний твір мислителя «Всякому місту звичай і права». Не

обійшлося і без байок, які зачитали члени клузького осередку СУР та гості заходу.

«Людина у філософії Г. С. Сковороди» є темою другої доповіді, яку зачитав доцент Іоан Гербіл. Перед тим, як ознайомити нас з загальними рисами філософії Сковороди та її головними постулатами, викладач підкреслив: «Основне спрямування його праці зводиться до дослідження людини, її існування. Науку про людину та її щастя Сковорода вважав найважливішою з усіх наук.» Цікавими і для нас сьогоднішніх є такі поняття цього мислителя, як насичення світу протилежностями тобто його двонатурність, про єдності протилежностей і їхню невід'ємність та взаємопов'язаність, а також поділ усього суцього на три специфічні види буття – «світи». На його погляд «усі люди рівні перед Богом, але разом з тим вони є нерівними, тому що мають різну натуру.» Сковорода також бачив щастя, як мир душевний, як «вміння жити у Богові, у гармонії з природою, у мирі з людьми і власною совістю». Розкриваючи значення вчення українського мислителя, доповідач виділив: «Філософія Г.С. Сковороди є прекрасним прикладом існування філософії українського духу як динамічної, здатної до розвитку і постійного вдосконалення оригінальної системи поглядів, ідеалів, вірувань, надій, любові, честі, совісті, гідності і порядності; вона є своє-

рідним пошуком і визначенням українським народом свого місця в суспільно-історичному процесі, закликом до гуманізму і "сродної" людській природі дії.»

У продовженні сім'я Астаф'євих запропонувала переглянути відеострічку, яку вони створили для національного конкурсу про Г.С. Сковороду і в якій використали спеціально написаний для цього вірш. Стрічка зайняла перше місце у Харківській області, де сім'я з трьома неповнолітніми проживала до війни. У ній старша дочка подружжя – Кароліна – подорожує по місцях, пов'язаних зі Сковородою, та розповідає про важливі, цікаві факти з його творчої та наукової спадщини. Вона використовує його афоризми та робить висновки про значення цієї історичної постаті для українців. А на завершення пан Артем Астаф'єв показав як виглядають сьогоднішні місця, де вони ще недавно робили відео. В гімназію Кароліни влучила ракета і будівля зараз в аварійному становищі. Також зазнали пошкодження Харківський педагогічний університет ім. Сковороди і пам'ятник біля нього. А музей-садибу Сковороди в селі Сковородинівці було цілеспрямовано знищено росіянами ще на початку їхнього вторгнення. На щастя, цю садибу можна відвідати віртуально і хоча б так побачити вже не існуючі експонати.

Завершував передсвяткову подію виступ хору Клузької філії СУР з відомими колядками, які підхопили практично всі учасники. «У нас після того, як колядники гарно заколядують на Різдво, завжди промовляють такі побажання: «А за цим словом будьте здорові, щоб ці свята пережили і за Рік діждали», – нагадав пан Володимир з України. Він додав, що «зустрічаючи прийдешнє Різдво та Новий Рік за кордоном, хотілося б повернутися до рідних домівок після перемоги над ворогом. Я вірю, що ми зможемо вже в мирному 2023 році приїхати до Румунії, зібратися знову в Союзі українців у Клузі, і в надзвичайно відкритій, доброзичливій атмосфері щоразу й по-новому відкривати для себе Григорія Сковороду, та пам'ятати його заповіді про людські цінності у ставленні кожного до життя, природи, людини, держави, влади, а особливо до України й про те, що ми зможемо лише тоді, коли усвідомимо, що за Україну треба не вмирати, а вбивати ворогів, які зазіхають на нашу рідну землю. Сковорода ще тоді заохочував мислити, пізнавати самого себе, міняти самого себе, бо це було і залишається правдивим шляхом до змін вагомих в нас та довкола нас», – звернувся наш гість з України до присутніх, спонукаючи до проактивної життєвої позиції і відповідального способу життя за геніальним й пророчим вченням Григорія Савича Сковороди.

130-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ КУЛІША ВІДСВЯТКУВАЛИ В КЛУЖ-НАПОЦІ

(Продовження. Поч. у попередньому числі)

Творіння для нього не було тільки радісним, емоційним, насиченим процесом, а й внутрішнім станом, постійним відкриттям себе, головним смыслом життя» – зазначив на початку свого виступу доцент І.Гербіл. Найбільших мистецьких вершин Куліш досяг в своїх драматичних творах, які є «явище непересічне в українській драматургії та заслуговують на те, щоб стати об'єктом ґрунтовного... дослідження. Кожна з них (п'єс) вимагає того, щоб її не тільки уважно читали, а й уважно перечитували.» Далі доповідач загально окреслив тематику та проблематику п'єс Куліша, їхні особливі риси, мову, методи, використані літературно-мистецькі напрямки і течії, тощо. Для того, щоб предметно розкрити новаторство митця,

викладач детальніше розповів про сюжетні, ідейні, філософські та інші мистецькі особливості комедії «Мина Мазайло». Вона, на його думку, «відрізняється оригінальним сюжетом, у якому переплетено культурно-соціальний і родинний аспекти, містить галерею виразних характерів з індивідуальним і культурним світоглядом, насичена дотепними пародійними карикатурами, фарсовими сценами.» Підсумовуючи, пан І.Гербіл виділив: «...п'єса «Мина Мазайло» – це є філософський твір про трагікомічність життя, про трагійний комедізм людських долі, про широкий спектр безпосередніх і непростих людських характерів, про вічну силу кохання».

«Микола Куліш і Розстріляне Відродження» – тема другого реферату, в якому розкрито належність і місце Куліша в середовищі видатних українських діячів, яких більшовицький режим переслідував, притісняв та знищив в 30 роки 19 століття. «Три з чотирьох шедеврів Куліша – «Народний Малахій» (1928), «Мина Мазайло» (1929), «Маклена Граса» (1933) – послужили драматургічним матеріалом для вершинних режисерських творів Леся Курбаса і його театру «Березіль», що вивели український театр на рівень краєвих сучасних театрів світу. Четверта неперевершена драма Куліша «Патетична соната» (1930) з величезною втратою для Курбаса, «Березоля» і всього українського театру була заборонена», – було підкреслено на початку доповіді. З розповіді про життєвий шлях Миколи Куліша не можна не помітити його базання до навчання, до літературного творіння ще з періоду перебування в Олешках у гімназії. Юнак продовжує писати і протягом кривавих років Першої світової війни та в урагані революційних подій на Україні. З 1921 року М.Куліш віддано працює на адміністративних посадах в галузі освіти та «закладає українські школи, дитячі притулки і садки та складає власний український буквар "Первинка"». Переїзд до Харкова

1925 року, де він потрапив до центру духовно-творчого буття, і під впливом «харківської еліти» дали змогу молодому письменникові розвинутися по-справжньому. На жаль, часи не сприяли обдарованому митцю. Почалися розгрома української культурної верхівки, утиски, самогубства товаришів і їхні арешти. Микола Куліш аж до свого арешту 3 листопада 1937 року продовжує

ки «театру абсурду»: гротеск і парадокс» – продовжила вона своє дослідження. Про парадокси та гротескні елементи твору, про її тематику, композицію та сюжетну лінію, про систему образів персонажів, образи-ідеї та їхні ідеологічні позиції, про поетику та поєднання з ліричною стихією, про символізм та про унікальність твору в європейській драматургії йшла мова далі в доповіді. ««Патетична соната», отже, – лірична драма, в центрі зображення якої внутрішній світ героїв. Автор прагне дослідити еволюцію характерів, мотивацію вчинків і дій. ...Підсилений використанням музики зворушливий ліризм драми сприяє виразному розкриттю її драматизму і ...є суттєвою прикметою модерної мистецької мови драматурга» – підсумувала викладачка.

Для повного відчуття твору організатори надали можливість присутнім прослухати уривок з «Патетичної сонати» Бетховена, якою надихався сам Куліш як і головний герой його однойменної драми. Чудовим доповненням стало художнє зачитування декількох частин з цього твору, а також з комедії «Мина Мазайло», про яку йшлося в першій доповіді. Пані Наталя, яка взяла на себе цю відповідальність, артистично перекладає у декількох персонажів, відтворюючи для присутніх настрої та погляди героїв.

«Все, що ми сьогодні почули під час блискучих презентацій творів і прочитання уривків з творчої спадщини Миколи Куліша, додає нам сили і впевненості в тому, що українська нація є непереможною, у нас немає зараз іншого шляху до майбутнього, як здолати ворога, вигнати окупантів з української землі і забезпечити мир та спокій не лише для України, а й усієї Європи і світу», – виділив гість нашого заходу з України пан Володимир. «Мені, до речі, не довелося вивчати в школі про цього митця, бо він був заборонений радянською цензурою лише через те, що у своїх творах висміював тих українців, які поспішали зректися рідної мови і «разговаривать на руськом языке», і в такий спосіб відстоював утвердження української мови... Таких представників творчої інтелігенції знищили, ... створили штучний голодомор і геноцид більше 10-ти мільйонів ні в чому не винних українців» – продовжував він свої висновки. Через не достатньо вивчені історичні уроки «сьогодні вражає сила вирішила... вбити УСІХ українців крилатими ракетами, ураганами, артилерією, бомбардувальниками, знищити енергетичну систему і економіку відродженої України, окупувати територію, викрасти зерно, знову створити голодомор уже не лише для українців, а й для інших народів світу».

(Закінчення на 15 стор.)

Ольга СЕНИШИН

писати. Ні одна з його п'єс з 1930 року «не була допущена ні до вистав, ні до друку, а їхні рукописи, як і інших п'єс Куліша, загинули під час війни. Останні дві драми Куліш писав уже після арешту режисера Курбаса і розгрому його театру "Березоля", викинутий з партії, буквально самотній, без заробітку, зате під постійним доглядом шпигунів НКВД». За приналежність до неіснуючої терористичної організації Куліша засудили на 10 років концтаборів і відправили на Соловки, а його «родину брутально викинули із помешкання, так що дружина і двоє дітей кілька днів жили і спали буквально на вулиці». Розстріляли Миколу Куліша 3 листопада 1937 року разом з іншими 1111 представниками української інтелігенції в лісі під Сандармохом (Карелія).

Більш детально було проаналізовано найкращий драматичний твір Куліша в доповіді доктора-лектора М.Гербіл під заголовком: «Патетична Соната» Миколи Куліша – експериментальна поетична драма. Доповідка зізналася, що вибрала цей твір, бо в загальному вважає період Розстріляного Відродження хвилюючим, а також трагічною сторінкою в українській літературі. Крім того, пані М.Гербіл переклала на румунську цю п'єсу для румунськомовних своїх студентів і вважає цю роботу «викликом, бо вже з перших сторінок у творі є гра слів, явний підтекст, метафори. Тому передати не тільки текст, але й контекст, саму атмосферу твору не легко.» Свою роботу доповідачка розпочала з ознайомлення з таким жанровим явищем, як «театр абсурду», який дозволяє авторові «торкатися найрізноманітніших сфер і проблем: психологія, соціум, криза, духовність, культурні цінності тощо.» В західноєвропейській літературі це явище з'являється в середині 50-60 років 20 ст. «Однак в українській драматургії форманти «театру абсурду» з'явилися більше, ніж на 20 років раніше, у творчості М. Куліша», – наголосила пані Гербіл. «У п'єсі «Патетична соната» наявні два начала поети-

Мандрівка творчими стежками дитячого письменника Миколи Близнюка

Микола Близнюк — член Національної спілки письменників України, лауреат літературних премій ім. Михайла Павлика, Марійки Підгірянки, двох премій ім. Т. Мельничука — «Князь роси» і X-го літературного фестивалю «Покрова».

Третього грудня поету виповнилося 75 славних літ, і саме з цієї нагоди 21 грудня 2022 року світлиця Косівської міської центральної бібліотеки зібрала шанувальників його творчості.

Працівники районної бібліотеки організували тематичну викладку «Творчий доробок Миколи Близнюка».

Координаторка Клубу інтелігенції Аделя Григорук — членкиня Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України та Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник освіти України, літературний критик, дитяча письменниця, привітала колегу від всієї почесної громади Клубу інтелігенції з прекрасною ювілейною датою.

Продовжуючи літературне свято, модераторка заходу Галина Кікоть побудувала святкове зібрання так, що для присутніх дві години промайнули швидко і в піднесеному настрої. Свято було цікаве і душевне. Її розповіді про творчий ужинок Миколи Близнюка перепліталися виступами не тільки колег по перу, але й інших присутніх, в тому числі й учнів 3-го класу Косівської початкової школи та старшокласників Старокутського ліцею.

Микола Близнюк — визнаний поет Косівщини і Прикарпаття. Цікавий і захоплюючий дивосвіт його творчості — поезії серця і розуму.

Він автор книг: «Окрилені гори» (1991), «Олекса Довбуш» (1999), «Сонцевіри» (2001), «Дві поеми» (2011), «Квіти надії» (2016), «Тарас Мельничук у спогадах Миколи Близнюка: інтерв'ю Василя Глібчука» (2018); дитячих книг: «Чугайстрова криниця» (1996), «Чудасія» (2000), «Художник Мурчик» (2002), «Весела калина» (2004), «Дятлику-ковалику» (2004), «Срібний човник» (2006),

«Вухатий мандрівник» (2007), «Добрий чарівник» (2009), «Всі ми любимо співати» (2012), «Наймиліший край» (2014), «Конигуцулик» (2022); редактор та упорядник збірників віршів: «Сонце на хмарі» Василя Гостюка, «Ріка осінньої сльози» Ігоря Маковічука; книг: «Різцем, і пензлем, і пером» Богдана Романишина, «Діти місячного світла», Богдана Федінчука, «За руку з гостем» Іванни Стеф'юк.

Друкуватись почав з 1965 року в газетах: «Радянська Верховина», «Прикарпатська правда» (м. Івано-Франківськ), «Комсомольський прапор»,

«Радянська Буковина», «Радянські Карпати», «Зірка», «Молодь України» (Київ), «Літературна Україна» (м. Київ), «Буковинське віче» (м. Чернівці), «Галичина» (м. Івано-Франківськ), «Гуцульський край» (м. Косів), «Освіт-тянський вісник» (м. Косів); альманахах: «Гуцульщина», «Вітрила», «Алкос» (м. Косів), «Калиновий спів» (м. Ужгород), альманахах товариства «Чорногора» в Чикаго — «Гуцулія»; журналах: «Соняшник», «Дзвіночок», «Гуцулятко», «Малютко», «Гуцулі і Гуцульщина» (м. Косів), «Нім-чич» (Вижниця).

Про Миколу Близнюка та його творчість написано більше 30 статей, а в більше 70-ти в електронних посиланнях згадується його ім'я.

Авторка цієї статті підготувала довідковий каталог всіх друкованих видань Миколи Івановича і презентувала йому разом з розгорткою-презентацією.

Цікавою була розповідь Аделі Григорук про ліроепічні поеми «Сонцевіри» (2001) і «Олекса Довбуш» (1999) Миколи Близнюка, які увійшли у книгу «Дві поеми» (2011), «Тарас Мельничук у спогадах Миколи Близнюка: інтерв'ю Василя Глібчука» (2018). Вона звернула увагу присутніх на формування творчої особистості Миколи і вплив на нього Тараса Мельничука — видатного українського поета, багаторічного в'язня совісті, лауреата Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка. Вони дружили 20 років, до самої смерті Т. Мельничука.

Великий майстер слова, Мельничук був творчим наставником для Миколи Близнюка.

Письменниця А.Г. Григорук, ведучи мову про літературні досягнення Миколи Близнюка, зазначила, що він, як поет, дуже вимогливий до себе і до своєї творчості. На суд читача виносить лише виважене, вистояне, вар-тісне. Те, що пройшло крізь призму душі, зігрите серцем і думкою, освячене правдою людського життя-буття. Саме писати щиро, правдиво, не фальшувати, не лінуватись він по-батьківськи навчав юних літстудійців при редакції газети «Гуцульський край». Микола Близнюк — один з найактивніших і діяльних членів Асоціації літераторів Косівщини. На творчій ниві поетом зроблено немало. Більшість із його доробку — твори для дітей. Він постійно дотримується думки, що дитина має право на любов та повагу, й послідовно втілює цю думку в своїх поезіях. М. Близнюк написав більше 3500 віршів для малюків, більше ста поезій покладено на музику і видано дві пісенні книжки для дітей «Срібний човник» (2006), «Всі ми любимо співати» (2012).

У них письменник веде мову з дітьми про все, чим повниться їх життя, розширює уявлення дітей про предметний світ, який їх оточує, допомагає пізнати стосунки людини і природи, навчає прислухатися до голосу пташки, тихенького шепоту листу, дзюркотання струмочка. Як виховувати в собі наполегливість, силу і відвагу, письменник показує на прикладі відомих персонажів — Кирила Кожум'яка, Котигорошка, Крутивуса, Верни-гори, козака Мамая, славних воїнів — захисників України від чужинського ярма. Він учить любити свій край, цінувати рідну мову, бути відданим українському народові.

(Далі буде)

Марія ПОРОХ,
членкиня клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта».
Світлини авторки.

130-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ КУЛІША ВІДСВЯТКУВАЛИ В КЛУЖ-НАПОЦІ

(Закінчення. Продовження з 14 стор.)

Роздуми про переосмислення минулого та гіркий осуд сьогодення ситуації перейшли у виступаючого в огляд майбутнього: «вже немає сумніву, що в цій війні ми переможемо, і настане велика історична епоха Відродження України, яка в майбутньому буде твердо стояти на «трьох китах» — армія, мова, віра, і де в минуле відійдуть соціальна апатія «какая разніца, на каком языке разговаривать»». Виділяючи потребу і значення зустрічей такого загальноосвітнього характеру, пан Володимир додав: «Завдяки Союзу українців

Румунії ми не вперше збираємося тут на творчі зустрічі, під час яких автори презентацій високопрофесійно розповідають про шедеври української літературної класики, про цвіт і гордість української нації. А тому щиро дякую вам за те, що ви кожного разу спонукаєте нас до осмислення того, якими ми були до війни, чому ми опинилися за кордоном і якими маємо повернутися додому аби утверджуватися на своїй землі як сильна і непереможна нація. Низький уклін і подяка І.Гербілові та М. Гербілю, О. Сенишині і Л.Дорош, Н.Логвин за сьогоднішню зустріч з побажаннями й надалі в такому ж дусі продовжувати утверджувати

єдність української нації закордонних українців та українців, які вимушені тікати від війни за кордон, а ми вас будемо підтримувати!»

Своїми враженнями від заходу на завершення поділився і колишній викладач, професор доктор філософії та свідок зародження міцної української громади в Клузь-Напоці пан М. Крамар: «Такі зустрічі — це наше українське життя тут в Клузі..., де ми всі гордимось нашою українською мовою, вважаємо її і нашу країну найкращими. Сьогоднішні виступи були на висоті. Прекрасно представлені роботи. Я дуже задоволений і дякую вам».

Різдво в українців із Яс

(Закінчення. Поч. на 5 стор.)

За таких умов ми не могли не відсвяткувати Різдво, цього разу за старим стилем і в маленькій, але щирій родині українців з Яси, яка з кожною акцією поповнюється новими друзями та прихильниками. Дух зимових свят і особливо Різдва був і залишається зв'язком зустрічей значної кількості членів і прихильників СУР-у і не тільки, там де є громади українців.

І так 07-08 січня 2023 р. в приміщенні Яської філії СУР-у та відповідно у святковій залі готельного комплексу «Молдова» відбулася акція «Різдво українців у Румунії».

На акцію ми запросили та взяли участь представники місцевих органів, факультету славистики Університету «Александру Іоан Куза» м Яс, Національного коледжу мистецтв «Октав Банчіла», з якими ми уклали угоди про співпрацю, представники яських письменників, представники деяких неурядових організацій, з якими ми співпрацюємо та українських біженців, які тимчасово оселилися в Ясах, а також члени та прихильники нашої філії. З огляду на те, що це одна з найбільш представницьких акцій філії, після акцій, присвячених народному поету Тарасу Шевченку, та кількох інших із нашого щорічного календаря заходів, на акції за два дні було понад 110 осіб які відгукнулися на наше запрошення.

Захід 07.01.2023 р. у приміщенні філії включив презентацію книжкової виставки про зимові традиції та звичаї українців, виставку плакатів із найпопулярнішими українськими стравами, різдвяні листівки, музичні прослуховування українських колядок та колядок інших меншин.

На другий день, 08.01.2023, у святковій залі готельного комплексу «Молдова» відбулося дійство, присвячене святкуванню Українського Різдва за старим стилем, яке почалося з виступом голови філії про історію та особливості українських зимових свят з Румунії, та про деякі спільні елементи з іншими меншинами. У своїй промові голова філії наголосив на духовній

важливості зимових свят, та на наш обов'язок правильно донести до наступних поколінь їх зміст і те, як ми маємо святкувати народження нашого Спасителя Ісуса Христа. Наприкінці виступу голова філії передав привітання від президента СУР-у, депутата Мирослава-Миколи Петрецького з нагоди зимових свят. Учасники заходу мали нагоду познайомитися з найкрасивішими українськими колядками, представленими у томі, зібраному головою філії, та традиційними стравами, які пригощали українці з нагоди свята народження нашого Спасителя, у вигляді презентаційних плакатів та присвяченої цьому заходу кулінарної виставки, підготовленої нашими господарями, членами філії. Далі відбулася програма колядок та українських народних пісень за підтримки вокального гурту «Весна» та духового оркестру «Буквинські Квіти» – юніори, Ботошанської філії СУР-у та вокального гурту українських біженців, які взяли участь у цьому заході. Солісти вокалісти та інструменталісти: проф. Отілія Захаров, Кіріляну Теодор і Анастасія б члени Яської філії та Василь Скutel'ніку з Ботошанської філії завершили програму, підготовлену для цієї події. Не залишилися осторонь і запрошені на захід письменники з Яси, які декламували вірші та епіграми, адаптовані до урочистого моменту. Учасники мали змогу скуштувати традиційні українські страви, які готують на Різдвяний вечір та обмінятися враженнями щодо святкування Різдва у місцевостях, звідки вони родом. Дискусії були цікавими, а страви оцінені на найвищому рівні.

Зимові свята – найпрекрасніша пора року, атмосфера чудова, і всі люди намагаються бути поблажливішими, спокійнішими і відкинути злобу, бути багатокращими, дарувати тепло, дружбу і тільки добрі думки.

На Різдво люди відчувають унікальну атмосферу, характерну як для кінця, так і для початку, як смутку, так і, перш за все, радості нового початку.

**З Різдвом Христовим
зі своїми близькими!**

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – **Іван КОВАЧ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: **www.uur.ro**

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.